

GÖRÜŞ / OPINION

Toplumsal Kitledeki Sığınak Tahayyülü Olarak Kentsel Dönüşüm,
Avcılar İlçesi Deneyimi*Urban Transformation as an Imagination on Social Mass, the Case of
Avcılar District*

id Ayşegül Laçın

Bağımsız Araştırmacı, İstanbul

Giriş

Mekân üretimi öncesinde yaşanan toprağın değer ölçüsü ve mülkiyet ilişkileri kapitalizmin siyasal coğrafyasında sermaye, emek ve üretim süreçleriyle yakından ilişkilidir. Teorik olarak kentsel mekân üretimi, son yıllarda bu eklektik mülkiyet ve toprak ilişkilerini kentsel dönüşüm tartışması ile gündeme getirmektedir. Planlamanın üretim ilişkilerinden kaynaklı belirsiz ve çelişkili durumu ise mekân ve bu çerçevede ele alınan mülkiyet kavramını "müdahale edilen kentsellik" kurgusuna açık hâle dönüştürmektedir. Bu görüş yazısında mekân ve mülkiyet tartışmalarından yola çıkarak, coğrafyanın kentsel işlevi ve kentsel dönüşüm saha deneyimi pratiği Avcılar İlçesi örneğinde aktarılmaya çalışılmıştır. İstanbul genelinde son yıllarda hakkında çeşitli tartışmalar yürütülen kentsel dönüşüm süreci; Marx, Lefebvre ve Harvey okumaları üzerinden, düşünürlerin mekân, mülkiyet, mekânın üretimi ve şehirselleşme odaklı teorilerinden yola çıkılarak, ilçede yaşanan planlı gelişim, kentleşme ve mekânsal dönüşüm bağlamında incelenmiştir.

Literatürde eski bir kavram olsa da liberal bir çözüm olan kentsel dönüşüm; dünyadaki gelişmelere paralel olarak, İstanbul'da 2000'li yıllardan sonra deprem riskini bertaraf etmesi beklenen yapı stokunun yenilenerek özellikle inşaat sektöründe yaşanan gelişmeyle konut üretimini teşvik edip, toprağın değişim ve değer kazanması sürecini etkilemiştir.

Kentsel dönüşümle beraber konut piyasası spekülasyona açık bir alan hâline gelirken, ilçe ölçeğinde mekânsal yeniden inşanın olanakları üzerinden tanık olduğumuz bu deneyim, ilçenin yasal planlı geçmişiyle ve güncel durumuyla ilişkilendirilmiştir.

Çalışmayla mekânsal yeniden inşa, ilçe düzeyinde tartışmaya açılırken, planlamada denetim ve manipülasyon yollarının mülkiyet-sahiplik-yerinden edilme kavramları üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Mülkiyet ve Mekân Üretimi

"Mülkiyet" hukuk terminolojisinde Roma Hukuku temeline dayanan, sınırlandırılmış olsa da üzerinde hak beyan edilen sahiptir; kaynağını devlet, emek, irade ve üretim ilişkilerinin farklılaşmasından alan tartışmaya açık bir kavramdır. Sadece sahip-olma olarak tanımlananla ilişkilendirildiğinden bir çözüme ulaşılmaz, bu konuda verilecek karar "sahip olduğumuz her şeyi kimden aldığımızı" bağlıdır. Mülkiyet kendine-sahip-olana bağlıdır (Stirner, 2017, s. 222). Marx'a göre, özel mülkiyet var olduğundan beri emek, sermaye ve toprak mülkiyetinin birbirinden ayrılması gerektiği fikri insanın gerçek üretici etkinliği için gereklidir. Bu çözümlemeden anlaşılan, iktisadi olarak bir çelişki ve aynı zamanda bir ilerlemeydi. Emek, yani çalışma, zenginleşmenin kaynağı ise nasıl oluyor da kapitalizm karşısında insan kendi emeğine yabancılaşabiliyordu?

Geliş tarihi: 01.09.2024 Revizyon tarihi: 20.10.2024
Kabul tarihi: 14.11.2024 Online yayımlanma tarihi: 21.11.2024
İletişim: Ayşegül Laçın
e-posta: lacinaysegul@gmail.com

TMMOB
Şehir Plancıları Odası

Mülkiyet, toplum ve devlet arasında siyasallaşmış bir irade ise insan emeğinin metalaşmış bir karşılık biçimi de olmalıydı. Henüz sanayileşmemiş toplumlarda toprak, insanın toplumsal yaşamının ölçütüydü. Bu hâliyle henüz bölünmemiş ve metalaşmamıştı. Marx özel mülkiyetin metalaşmasını toprağın bölünmesi süreciyle açıklar. Bölünen toprak, kapitalist zenginlik biçimi altında büyük mülkiyete yol açar (Marx, 2015, s. 135).

Kapitalizmle beraber mekânsal algının ve kentleşmenin doğaya karşı yıkıntılı süreci emek-üretim ilişkileri ve sermayenin, mülkiyet ve kentsel toprak üzerindeki söz hakkının değişmesi sürecidir. Kapitalist bir ekonomik sistemde, sistemin ayakta kalabilmesi için çözüme ulaştırılması gereken başlıca iki sorun alanı mevcuttur: Bunların birincisi, fiyatı belirleyen piyasaların anarşik doğasından kaynaklanır; ikincisi ise üretimde değer katılmasını, dolayısıyla mümkün olduğu kadar çok kapitalistin pozitif kâr elde etmesini güvence altına almak üzere emek gücünün kullanımı üzerinde yeterli bir kontrol sağlanması ihtiyacından kaynaklanır (Harvey, 2003a, s. 144). Bu süreçte kapitalist sistem kentsel alandaki sorunların kontrolünü de yasal-otoriter araçlarla sağlamaktadır.

Lefebvre mekân teorisini açıklarken onun “toplumsal olan” üzerindeki belirleyici etkisini ve sosyal ve mekânsal farklılıkların “mekânın toplumsal ürünü” olduğu düşüncesini ortaya koymaktadır (Lefebvre, 2020, s. 35). Sosyal ve mekânsal olanı birbirlerine ait ve parçası olarak diyalektik bir yaklaşım içinde ele alan Lefebvre’in “mekânın toplumsal ürünü” kuramı, kentsel gelişmenin toplumsal ve mekânsal boyutlarıyla ilişkisini, “kentsel gelişme olgusunun bizzat kendisinin, geniş ölçüde, toplumsal ve bireysel deneyimlerin ürünü” olarak değerlendirmekte ve ‘mekân’ın çok yönlü insan eylemlerinin hem ürünü hem de ortamı olduğu konusunu tartışmaktadır (Lefebvre, 2020). Sosyal ve politik çelişkiler mekânsal olarak gerçekleşir. Mekânsal çelişkiler, toplumsal ilişkilerdeki çelişkileri eyleme dönüştürür. Bir diğer deyişle, sosyal ve politik çıkarlar ve güçler arasındaki çelişkileri ‘yansıtır’; bu çelişkiler yalnızca ‘mekân-da’ açıklıkla ortaya çıkar ve ‘mekânsal’ çelişkiler hâlini alır (Lefebvre, 1991). Lefebvre’in Marksist tanımıyla kent; hem bir ürün hem de üretim aracı olarak toplumsal işleve sahiptir.

Kentsel Bellek İşlevi Olarak Coğrafya

Harvey, “Sosyal Adalet ve Şehir” adlı yapıtında, mekânı organik, algısal ve soyut olarak tanımlar. O’na göre coğrafyada devrimci bir kuram idealist olduğu kadar bu alanı ebediyen sonuçsuz araştırmaların alanına iter. Kentin mekânsal yapısı hakkında ‘getto’ oluşumu sorununu kentsel toprak kullanımıyla birlikte açıklar. İktisadi ve kültürel açıdan yapılan bu çözümler ortak paydada kentsel toprak piyasasını oluşturur (Harvey, 2003b, s. 128).

Harvey’nin, Engels’in İngiltere’de emekçi sınıfın durumunu anlattığı aktarımlarında işçi ve yoksul sınıfın toprağa yüksek kira ödemeye zorlandığı, uyum sağlamak için kullanılan

mekânı azaltarak küçük mekânlara sıkıştırıldığı, zengin sınıfın mekânsal tercihinin ise kentin mekânsal yapısını değiştirebileceği, kentte zenginlerin kaynaklara erişimi olduğu için yoksullara kendi tercihlerini dayatabilecekleri anlatılıyor; sonuç olarak sınıflı toplumun tercihlerinden dolayı kent, mekânsal olarak ayrışabiliyordu.

Harvey, kentsel yenilemeden bir liberal çözüm olarak bahsetmektedir. Kentsel toprak değeri ve değişimi tartışmasında ise mülksüzleştirme de diyebileceğimiz bu neoliberal formülasyon sürecine kentin toplumsal katmanları direnmektedirler. Kentin bize görünen ve görünmeyen katmanları nelerdir? Somut katmanların yanı sıra giderek soyutlaşan beşerî coğrafya kaotik bir yapıya mı evrilmektedir? Kentsel katmanların kaotik hâli içinde planlama, mülkiyet karmaşası ve mekân üretimiyle mücadele etmek zorunda mı kalmaktadır? Bu gibi sorular karşısında iktisadi nüfus topluluğu olarak kentlerin plan süreciyle zorunlu bir mekân üretimine evrildiği söylenebilir.

Avrupa’daki şehir yönetimleri, mekân üretiminde ve konut sorununda devletlerin sosyal düzenleyici mekanizmasının yanı sıra kentsel dönüşümü geliştirmiştir. Türkiye’de kentsel dönüşümün uygulamaya geçmesi ise 2000’lerin başında var olan yapı stokunun yenilenmesi için “sihirli bir formül” gibi kamuyunda tartışılmıştır (Alp ve Alp, 2019).

Halbuki dönüşümün tarihsel kökenleri işçi sınıfının yaşadığı konut krizi ve bu krizlerin karşısında devletlerin ele aldığı politikalarla ilişkilidir. Lefebvre’in deyimiyle; 1872 Almanyasında Marx ve Engels için doğrudan Bismark Devleti ve kapitalist toplumsal ilişkilerin devamına hizmet edeceği düşünülen; devlet yardımıyla işçi konutları inşa etme ve kira olayını yürürlükten kaldırma tasarısı konut krizini toplumsal sınıf çatışmasıyla çözmek isteyen bir yaklaşımdır (Lefebvre, 2020, s. 72).

Küba’da uygulanan devrimci çözümde ise 1970’te tüm apartman daireleri kamulaştırılmıştır. Kiralar yönetime ödenmekte, 1940 öncesi yapılan binalarda ve harap binalarda oturanlardan kira alınmamıştır. 1969 sonrası 269 bin aileden kira alınmamıştır (Harvey, 2003b, s. 130).

Bu örnekler bizi, ekonomi politik coğrafya bize neyi ifade ediyor tartışmasına götürecektir. Ekonomi politik coğrafyada mülkiyet ilişkileri ne ifade ediyor? Kapsam dahilinde mülkiyetin sınıf temelli bir çıkarımı yapılabilir mi? Buna göre yapılan kategorilendirmede;

- Müdahale edilmiş alandaki mülkiyet ilişkileri, sahiplilik,
- Müdahale edilmiş alandaki sınıf ilişkileri, ekonomik ilişkiler,
- Müdahale edilmiş alandaki iktidar ilişkileri, daha çok dikey hegemonik,
- Müdahale edilmiş alanda yerinden edilenler yer değiştirenler, ikametzsizler,

- Müdahale edilmiş alandaki kentleşme baskısı, rant alanı yaratma mücadelesi,
- Müdahale edilmiş alandaki coğrafi sınırlar, kısıtlamalardır.

Mülkiyetin doğası gereği her türde ekonomik ve politik süreçten etkilenmesi sonucu mülk, sınırlı olanı para-meta-para teorisi içinde sahiplenmeyi, onu paylaşılabilen bir varlık alanı olmaktan çok tekilleşebilen, üzerinde tahakküm kurulabilen bir alan olarak ayrışır. Marx'ın mülkiyet üzerinde önemle bahsettiği feodal ilişkilerden itibaren toprağın, özel mülkiyetin, üzerinde sermaye ilişkileri kurulan bir alan olma biçimine, para-meta-para teorisinden çok meta-para-meta teorisine daha yakındır. Dolayısıyla üzerinde fikir beyan edilen her türlü meta ilişkisi mülkiyet-sahiplilik ilişkisi hâline gelecektir.

Müdahale edilmiş alandaki sınıf ilişkileri ise mülkiyet ilişkilerinden daha somut biçimde coğrafi olarak tahakküm edilmiş alanda ekonomik bağlamıyla anlaşılmalıdır. Sınıf ilişkileri, toplumsal ilişkileri mekânsal boyutta yansıtabilmesi ve bunun sonucunda ise müdahaleyi sınıf temelli bir çözüme ulaştırmayı hedeflemelidir. Aksi takdirde, her coğrafi müdahale orada yaşayanların mülksüzleşmesine, sınıfsal açıdan çatışmasına neden olabilir.

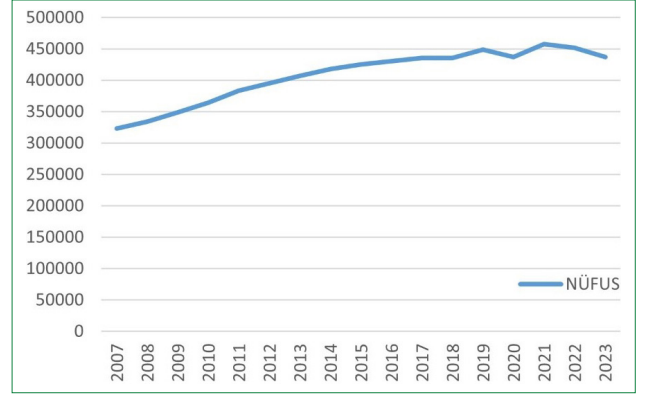
David Harvey'nin sınıf temelli kentleşme yaklaşımında veya Murray Bookchin'in ekolojik temelli karşıt kentleşme teorisinde ekonomik ilişkilerin sınıfsal açıdan mülkiyet ve mekân ilişkilerini dönüştürdüğü görülmektedir. Dikey ilişkiler içerisinde hegemonik iktidar kurumları müdahale edilmiş alanda güç, sermaye ve söz sahibi olarak mekânsal müdahale biçimleri yaratabilir.

Avcılar İlçesi'nin Konutlaşma Pratiği: Yıkım ve Yeniden İnşa

Yaklaşık 436 bin nüfusu barındıran ve 4208 hektarlık bir alan üzerinde kurulu olan Avcılar İlçesi'nin konumu İstanbul İli Metropolitan Alan sınırları açısından önemlidir. TEM Otoyolu ile D-100 (E-5) Karayolu ilçe sınırları içinde geçmekte ve bu iki ana arter ilçeyi üç parçaya bölmektedir.

1970 yılından sonra Avcılar hareketli bir dönem geçirmiştir. İnsanların bu bölgeye yerleşim amaçlı akın etmeye başlamalarıyla, bölgede hızlı bir nüfus artışı yaşanmıştır.

Kısa zamanda köylülerin elindeki tarlalar, emlakçılar tarafından parsellenerek satılmış; satılan arsalar üzerine konutlar yapılmış; yeni mahalleler oluşmuş ve Avcılar mekânsal olarak yayılmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra Avcılar'da sanayi de hızla gelişip büyümüştür. 1977 yılından itibaren çeşitli periyotlarda yapılan nazım ve uygulama imar planlarıyla bölgede konut üretimi süreci hızlanmıştır. 1982 yılında ilk defa İller Bankasınca hazırlanan bölge planları ilerleyen dönemlerde nüfusun gereksinimlerini karşılamaya yönelik plan kararlarıyla şekillenmiştir (Avcılar Belediyesi, 2006).

Şekil 1. Yıllara göre Avcılar İlçesi nüfus değişimi (TÜİK, 2023).

1999 Depremi'yle önemli bir kırılma noktası yaşayan ilçede var olan yapı stokunun risk teşkil etmesi can güvenliği açısından acil önlemlerin alınmasını gerektirmiştir. Bu duruma rağmen, önemli ulaşım akslarına ve yoğun nüfuslu ilçelere komşuluğu bulunan ilçenin barındırdığı nüfus itibarıyla da son yıllarda önemi giderek artmış, adeta göç alan bir merkez konumuna gelmiştir.

İlçe nüfusunun demografik açıdan 2020–2022 yılları arasında artış göstermesi, buna karşın 2021–2023 arasındaki dönemde nüfusta azalma görülmesi, hane halkı sayısı ve konut sahipliği ile konut talebini etkilemiştir (Şekil 1).

Özellikle 1999 Depremi'nden itibaren bölgedeki yapı stokunun büyük oranda hasar kaydına tutulması, buna karşılık 2012 yılında merkezi hükümetin 6306 sayılı "Afet Riski Altında Kalan Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" ve bu kanuna bağlı ilçede artış gösteren "kentsel dönüşüm" talebi; bölge halkının fiziksel açıdan daha dayanıklı konutlarda ikamet etme gerekliliğini tartışmaya açmıştır.

Planlı dönemden itibaren konut üretiminin ve buna dayalı olarak mülkiyet ilişkilerinin en yoğun dönüşüm geçirdiği Avcılar D-100 Güney Bölgesi konut kullanımı niteliği ve dönüşüm ilişkilerine bağlı olarak incelenmiştir (Tablo 1).

Planlı sürecin 1977 yılından itibaren sürdürülmesi, bu kapsamda düzenlenen planların Avcılar İlçesi'nde mülkiyet ilişkilerinde yaşanan dönüşüm sürecini doğrudan etkilemesine neden olurken, belirli aralıklarla yenilenen planların mekân üretimi açısından yasal bağlayıcılığı olmaktadır. Yerel idarelerin denetiminde olan nazım imar planları, uygulama imar planlarını yönlendirmiş, iki ölçekte de alınan kararlar birbirini desteklemiştir. Dolayısıyla Avcılar'ın mülkiyete dayalı mekânlaşma pratiği, bugüne kadar uygulanan planların kurgusudur.

2023 yılı Avcılar Belediyesi Faaliyet Raporu verilerine göre; 2019 yılı yerel seçimleri sonrası 4.585 adet bağımsız birim dönüşürken, 2019 ve 2023 yılları arasındaki dönemde özellikle dönüşümde uzlaşma çalışmalarına ağırlık veren belediye, "Kentsel Dönüşümde Avcılar Modeli"yle malik toplantıları gerçekleştire-

Tablo I. Avcılar İlçesi planlı süreç özeti

Avcılar ilçesi planlı süreç özeti			
Onay tarihi	Konu	Ölçek	Yürürlük
22.12.1977	Avcılar Nazım İmar Planı	1/5000	Yürürlükte değil
03.02.1982	Avcılar Nazım ve Uygulama İmar Planları	1/5000 ve 1/1000	Yürürlükte değil
21.04.1993	Firuzköy İslah İmar Planları	1/5000 ve 1/1000	Yürürlükte değil
09.09.1993	Firuzköy Nazım İmar Planı	1/5000	Yürürlükte değil
21.01.2003	Avcılar Revizyon Nazım İmar Planı	1/5000	İptal
05.01.2004	Firuzköy Revizyon Nazım İmar Planı	1/5000	İptal
23.06.2005	Firuzköy Mahallesi Uygulama İmar Planı	1/1000	İptal
15.12.2006	Avcılar Nazım İmar Planı	1/5000	Güney bölge yürürlükte, Kuzey bölge yürürlükte değil
28.08.2008	Avcılar Uygulama İmar Planı	1/1000	Güney bölge yürürlükte
16.12.2010	TEM ve D-100 Arası Nazım İmar Planı	1/5000	Yürürlükte
2013	Etap Planları	1/1000	Yürürlükte

Yazar tarafından Belediye Planlama Arşivinden faydalanılarak oluşturulmuştur.

miş ve bu süreçte 3.580 başvurudan 55.231 kişiye ulaşılmış, toplamda 21.590 adet bağımsız birimin dönüşümü gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca ilçenin sistemli plan geçmişi olan E-5 Güney mahallelerinde uzun yıllardan beri çözüme kavuşmayan özel mülkiyete tabi kentsel açık alanların varlığı dikkat çekmektedir. Geçmişten itibaren imar planlarında kamu kullanımına ayrılmış bu alanlar kamulaştırılmamış, mülkiyet haklarının kısıtlanmasıyla sonuçlanmıştır.

Yasal olarak 6306 sayılı kanuna istinaden 2012 yılında başlayan kentsel dönüşüm süreciyle binaların yerinde dönüşümü hedeflenmiştir. 2013–2014 yılları arasında yapı kayıt numarası alan yapı sayısında ciddi oranda bir artış gözlenmiştir. Bu oran 2017’de azalarak 2019’da tekrar yükselişe geçmiş ve 2021’e kadar artış göstermiştir.

2021’den sonraki süreçte ise yaşanan ekonomik krizle birlikte inşaat maliyet oranlarındaki yükselişten ötürü dönüşüm süreci yavaşlayarak düşüşe geçmiştir. Bu yıllarda özellikle hak sahiplerinin kanunun da kendilerine vermiş olduğu yetkiyi kullanarak diğer hak sahiplerinin bilgisi dışında anlaşma ve sözleşme detayı oluşturulmadan inşaat firmalarıyla anlaşarak risk raporu alabildikleri bilinmektedir (Avcılar Belediyesi, 2023).

2017 yılında yapılan uygulama imar planı değişikliğiyle ilçenin ilk imar planlarına geri dönüş sağlanarak “müktesep hak” kavramı tartışmaya açılmıştır. 2020 yılından itibaren önce ilçede, daha sonra tüm İstanbul ilçelerinde planlı bölgelerde 6306 sayılı yasadaki faydalanmak isteyenler “müktesep hak” kavramı çerçevesinde ruhsat aldıkları tarih baz alınarak kat adedi ve toplam inşaat alanları korunarak yapılaşma haklarını kazanmışlardır. Dolayısıyla plan kararlarında yapılan plan değişiklikleriyle dönüşümün ivme kazanması hedeflenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Kentsel dönüşüm, Avcılar İlçesi genelinde bugün itibarıyla binaların yenilenmesi ve var olan yasalarla bu sürecin işlemesi anlamı taşımaktadır. Ancak ilçedeki ekonomik coğrafyadan kaynaklı kentleşmenin, pratikte mülkiyet sorunları gibi yaşanması muhtemel problemleri geliştirmesi, kentsel dönüşümün serbest piyasa koşullarını dayatması ve değişik alternatifler geliştirebilecek bir alan olmamasından mı kaynaklanmaktadır? Yoksa inşaat sektöründe yaşanan gelişmelerin doğrudan etki alanında kalması sebebiyle de kentsel dönüşüm, ihtiyaç fazlası konut üretme sürecine mi dönüşmektedir? Deprem-sellik gibi önem arz eden risk faktörlerinin ilçe gerçeğinde potansiyel yapı stoku üzerinde ranta yönelen bir süreç geliştirmiş midir? Merkezi yönetimin yerel yönetimlerin yetki alanlarını sınırlandırması sonucu kentsel dönüşüm projeleri yasadaki uygulamaya ağırlaştırılmış bürokrasinin bir sonucu olarak mı devam etmektedir? Bu görüş yazısında bu soruların ilçede yaşayan ve bu süreçten etkilenen yurttaş zihninde cevapsız kaldığı öngörülmektedir.

2012 yılında kabul edilen 6306 sayılı yasayla gelinen noktada yetki verilen idarelerin riskli tespit edilen alanlara ve yapı stokuna yönelik dönüşüm, taşınmazların değer tespiti, hak sahiplerinin uzlaşma yoluyla alacakları mali yardım ve uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirlemesi hükümlerini içermektedir.

Dönüşüm kriterlerini sadece müteahhitlerle ve uygun banka kredileriyle anlaşmak olarak yorumlayan zihniyetin ötesine geçemeyen bu çalışmalar, planlamayı insan odaklı olmaktan uzaklaştırmış; ilçeyi adeta kimliksiz yapıların vücut bulduğu klinik bir laboratuvara dönüştürmüştür. Ancak, 6306 sayılı kanunda yer alan riskli alan, riskli yapı, rezerv yapı alanı gibi tanımlarla

yerel yönetimlerin yetkileri altında kalan bölgelerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Afet Riskli Bölge ilan edebilmekte; dolayısıyla bu alanlarda imar planları kapsamında kentsel dönüşüm projelerle gerçekleştirilebilmektedir.

İlçe genelinde 6306 sayılı yasanın kabulünden itibaren kentsel dönüşüme giren bina sayısı (konut, işyeri, bağımsız bölüm) ve bu kapsamda etkilenen nüfus giderek artış göstermiş; bununla beraber başlangıçta yasada yer alan hak sahiplerinin üçte iki çoğunluğunun onayı güncellenen yasayla salt çoğunluk olsa bile ülke gerçeğinde kötüye giden ekonomik koşullar dönüşüme giren binaların tamamlanmamasına, tamamlansa dahi kentsel dönüşümün zihinlerde “toplumsal kitlenin sığınak tahayyülü”ne dönüşmesine yol açacaktır.

2023 yılı Avcılar Belediyesi Faaliyet Raporu tanımına göre; kentsel dönüşüm birden fazla bağımsız değişkenin etkilediği, gerek teknik, gerek hukuki, gerekse sosyal olarak yönetilmesi gereken bir süreçtir. Değişmez kuralları olsa da ihtiyaca, mevcut plan koşulları ve imar şartlarına ve finansal duruma göre çeşitlendirilebilir. Bu da vatandaş açısından birçok soruyu ve bu sorulara verilmesi muhtemel birçok cevabı getirir.

Deprem riski içinde yaşanan Avcılar’da 6306 sayılı yasanın uygulanma süreci; ekonomik sebeplerden dönüşememeyi ve çözümsüz bina kavramını geliştirmiştir. Kısıtlı zamanda yerel yönetimlerin ve iktidarın kanunun ötesine geçecek çözüm yolları, finansman destekleri, uygun konut kredileri veya modelleri üretmekle kalmayıp, deprem yönetmeliğine uygun bina inşasını devlet destekli bir ekonomik programa dönüştürmeleri gerekmektedir.

Devlet odaklı konutlaşma pratiğinin ve kent alanlarının paylaşımının topluma ‘kafa tutan’ bir zihniyetle gerçekleşmesi, yasaların pratikte geçerliliğini zorlaştırmakla kalmayacak; şehirselleşmeyi ve yaşamak için direnen toplumu yerinden edilmiş vatansızlara dönüştürecektir.

Kaynaklar

- Alp, İ. ve Alp, J. (2019). Dönüştürülmesi olanaksız “yeni bir İstanbul” inşa etmek: Kentsel dönüşüm pratiğimiz ve İstanbul’a kronolojik olarak hızlı bir bakış. *Mimar.ist Dergisi*, 14.
- Avcılar Belediyesi. (2006). *1/5000 Ölçekli Nazım İmar planları raporu*. Şehir Planlama Müdürlüğü.
- Avcılar Belediyesi. (2023). *2023 Avcılar Belediyesi faaliyet raporu*.
- Harvey, D. (2003a). *Postmodernliğin durumu* (S. Savran, Çev.). Metis Yayınları.
- Harvey, D. (2003b). *Sosyal adalet ve şehir* (M. Morali, Çev.). Metis Yayınları.
- Lefebvre, H. (2020). *Şehir hakkı II: Mekân ve siyaset* (M. Yetkin, Çev.). Sel Yayıncılık.
- Marx, K. (2015). *1844 el yazmaları: Ekonomi politik ve felsefe* (K. Somer, Çev.). Sol Yayınları.
- Stirner, M. (2017). *Biricik ve mülkiyeti* (H. İ. Türkdöğen, Çev.). Norgunk.